

ფესტივალი

საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის გაზეთი * № 4 (87) 29 აპრილი 2014 წელი

ქეთევან მაჭავარიანი
studentTa VII samecni ero
konferencia Teatr is a da kinos
saxel mwi fo universitetSi

გვ. 2-5

თამარ ქუთათელაძე
`sandrooba- si RnaRsa da anagaSi

გვ. 6-8

ნუცა კობაიძე

haml eti

გვ. 9-11

saqarTvel os SoTa rusTavel is Teatr is a da kinos saxel mwi fo universiteti
acxadebs konkurss

გვ. 11

ლამზირა მელაძე

siyvarul i yvel a-feria

გვ.12

studentTa VII samecniero konferencia Teatrisa da kinos saxel mwifo universitetSi

საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტში, 2014 წლის 25 აპრილს, გაიმართა რიგით მე-7 სტუდენტური სამეცნიერო კონფერენცია, რომელიც გახსნეს თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჰუმანიტარულ, სოციალურ მეცნიერებათა, ბიზნესისა და მართვის ფაკულტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის ხელმძღვანელმა – პროფესორმა ნატო გენგიურმა და ფაკულტეტის დეკანმა – პროფესორმა გიორგი ცქიტიშვილმა. კონფერენციას საფუძველი ჩაეყარა 2008 წელს. ამის შემდეგ კონფერენცია ყოველწლიურად ტარდება, სადაც მონაწილეობის საშუალება სხვა უმაღლესი სასწავლებლების სტუდენტებსაც ეძლევათ. სამეცნიერო კონფერენციის ორგანიზატორია კინოსა და თეატრის სრული პროფესორი ნატო გენგიური, რომელმაც ასევე საფუძველი ჩაუყარა პროფესორ-მასწავლებელთა ყოველწლიურ კონფერენციას.

წლევიანდელ კონფერენციაზეც მუშაობდა ხელოვნებათმცოდნეობის, თეატრისა და მუსიკის, კინოსა და მედიის სექციები, რომლებსაც ხელმძღვანელობდნენ თეატრისა და კინოს პროფესორები: თამარ ბოკუჩავა, თეო ხატიაშვილი, ნატო გენგიური, ეკატერინე კიკნაძე, ირინე აბესაძე. კონფერენციაში მონაწილეობას იღებდნენ, თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტის გარდა, აპ. ქუთათელაძის თბილისის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემიის, თბილისის ვ. სარაჯისშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორიის, კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტისა და ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბაკალავრიატისა და მაგისტრატურის სტუდენტები. მათ წარმოადგენილი ჰქონდათ თემები, რომლებიც მოიცავდნენ ისტორიულ და თანამედროვე თემატიკას სახელოვნებო კუთხით. თემის პრეზენტაციის შემდეგ, მომხსენებელსა და დამსწრე აუდიტორიას შორის იმართებოდა დისკუსია და მსჯელობა წამოჭრილი პრობლემატიკის გარშემო.

ორგანიზატორს და ყოველწლიური კონფერენციის დამფუძნებელს, პროფესორ ნატო გენგიურს, ვთხოვეთ კონფერენციის გარშემო დასმულ კითხვებზე ეპასუხა:

← 2 83.

– რა არის სტუდენტთა კონფერენციის მთავარი მიზანი?

ნატო ბენბიში: – ჩვენი უნივერსიტეტის სტუდენტთა ყოველწლიური კონფერენცია მიზნად ისახავს სტუდენტების კვლევითი საქმიანობის ხელშეწყობას. ეს რეალურად ერთ-ერთი გზაა, რომელიც ეხმარება მათ არა მხოლოდ ცოდნის მიღებაში, არამედ, იმ ჩვევების შექმნაშიც, რომლებიც პროფესიული რეალიზებისთვის აუცილებელია: კვლევის ჩატარების პრაქტიკა იქნება ეს, თუ საჯარო გამოსვლა, თეორიული ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენება თუ დისკუსიაში მონაწილეობის, აზრის გამოთქმის და სხვა პრაქტიკული ჩვევების განვითარება.

– *წელს უკვე მე-7 კონფერენცია ჩატარდა. სხვა უმაღლესი სასწავლებლების ინტერესი რამდენად იზრდება თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტის სტუდენტთა კონფერენციების მიმართ?*

– კონფერენციის მიმართ ინტერესი ყოველწლიურად იზრდება. მრავალი სტუდენტი ყოველ გაზაფხულზე ელოდება მას. ხშირად მეკითხებიან, როდის ტარდება კონფერენცია, წელსაც ექნებათ თუ არა გამოსვლის საშუალება და მითანხმებენ კონფერენციის თემატიკას... ჩვენი კონფერენცია 2008 წელს დაფუძნდა და მაშინ, პროგრამა ერთ გაკეცილ ფურცელზე დაეგია. უკვე მომდევნო წლიდან კონფერენციის პროგრამის მოცულობა გაიზარდა და ბუკლეტის ფორმა მიიღო. ჩვენი უნივერსიტეტის სპეციფიკიდან გამომდინარე, კონფერენციების თემატიკა, ძირითადად, ხელოვნებადა ხელოვნებასთან დაკავშირებული საკითხებია, ამიტომ ჩვენ კონფერენციაში სისტემატურად იღებენ მონაწილეობას სახელოვნებო უმაღლესი სასწავლებლების

– სამხატვრო აკადემიის, კონსერვატორიის სტუდენტები. ყოველწლიურად მოხსენებით გამოდიან ივ. ჯავახიშვილის თბილისის სახელწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტებიც. მომხსენებლებად გვყავდა ტექნიკური უნივერსიტეტის არქიტექტორებიც, ილიას უნივერსიტეტისა და სხვა სასწავლებლების ჰუმანიტარულ-სოციალური მიმართულების სტუდენტებიც. ასეთი დიდი ინტერესი ბუნებრივია, რადგან კონფერენცია, ყველა სიკეთესთან ერთად, არის პროფესიული კონტაქტების გაბმის, სხვადასხვა უმაღლესი სასწავლებლების სტუდენტების შორის კონტაქტის დამყარების საშუალება.

– *თუ აპირებთ კონფერენციების შემდეგ წლებში გაგრძელებას?*

– საუნივერსიტეტო ცხოვრება წარმოუდგენელია კონფერენციების გარეშე. უნივერსიტეტი ცოცხალი ორგანიზმია, სადაც მუდმივად მიდის სასწავლო-სამეცნიერო მუშაობა. კონფერენცია წარმოადგენს ამ მუშაობის შედეგებს. წელსაც მრავალფეროვანი მოხსენებები მოვისმინეთ. იყო საინფორმაციო ხასიათის მოხსენებები, რომლებიც უკვე არსებული ცოდნის საფუძველზე დაინერა და იყო ისეთებიც, რომლებიც სტუდენტთა დაკვირვებას, ნაკლებმსწავლილი საკითხის ირგვლივ ჩატარებულ მცირე კვლევას წარმოგვიდგენდნენ. კმაყოფილი ვარ და მახარებს ისიც, რომ კონფერენციებზე სტუდენტთა ბედნიერ სახეებს ვხედავ. მათი სასწავლო პროცესი ხდება საინტერესო, აქვთ საშუალება, საკუთარი ნააზრევნი და ნამუ-შევარი წარუდგინონ „კოლეგა-სტუდენტებს“, მოისმინონ სხვა სტუდენტებისა და პროფესორების შეფასება, ისინი ახდენენ საკუთარი თავის რეალიზებას. ვფიქრობ, ეს სტუდენტებისთვის არის ძლიერი სტიმული, ნახალისება და მოძრაობა უკეთესობისკენ.

➤ 4 83.

studentTa VII samecniero konferencia Teatrisa da kinos saxel mwi fo universitetSi

◀ 483.

დავინტერესდით კონფერენციის მონაწილე და დამსწრე სტუდენტებისა და პროფესორების აზრითაც. მათ ჩვენ კითხვას, თუ როგორ აფასებენ და რა მნიშვნელობას ანიჭებენ ჩვენი უნივერსიტეტის სტუდენტურ კონფერენციას, შემდეგი პასუხები გაგვცეს.

ანო კლდიაშვილი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, აპოლონ ქუთათელაძის სახელობის თბილისის სამხატვრო აკადემიის პროფესორი: – უკვე მესამედ ვესწრები თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამეცნიერო სტუდენტურ კონფერენციას. მიმაჩნია, რომ ეს კონფერენცია მომავალი ხელოვნებათმცოდნეებისთვის პირველ დიდ გამოცდილებას წარმოადგენს, როგორც მეცნიერული კვლევის უნარების შეძენისა და შემდეგ მისი გამოყენების თვალსაზრისით, ასევე მოხსენების ადეკვატურად წარმოჩენისა და საპრეზენტაციო უნარის შეძენის მხრივ. წლებანდელი კონფერენცია გამოირჩეოდა მრავალფეროვანი და საინტერესო თემებით, რადგან წარმოდგენილი იყო ხელოვნების სხვადასხვა დარგი: არქიტექტურა, მხატვრობა, ნიგნის მხატვრობა და სხვა. სამეცნიერო კონფერენციები, ჩემი აზრით, უნდა გაგრძელდეს და სტუდენტების გარდა, ლექტორებიც აქტიურად

უნდა ჩავერთოთ ამ პროცესებში. **თეო ხატიაშვილი**, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი: – კონფერენციის მეშვეობით სტუდენტი იწყებს ერთ, კონკრეტულ მასალაზე მუშაობას, რაც მათ ანალიზისა და სამეცნიერო კვლევის უნარ-ჩვევების ჩამოყალიბებაში ეხმარება. ასევე სტუდენტებს კონფერენცია ხელს უწყობს საჯაროდ გამოსვლის პრაქტიკის შეძენაში და საკუთარი აზრების რეპრეზენტირებაში ფართო აუდიტორიის წინაშე. **ნოდარ არღონიშვილი**, სტუდენტი, სამხატვრო აკადემია: – როდესაც სტუდენტი დაინტერესებულია გარკვეული თემით, იწყებს მასზე მუშაობას და შემდეგ ამ თემის რეალიზაციას მსმენელთან, ეს მნიშვნელოვანია ჩვენი მომავალი პროფესიული განვითარებისთვის. კონფერენციაზე ჩემი თემის პრეზენტირების შემდეგ დაწყებული დისკუსია, სადაც ისმის კითხვები და

◀ 483.

შენიშვნები, მეხმარება ამ თემის სხვა კუთხით დანახვაში, სად ვიყავი სუბიექტური და შემდეგში დაფიქრებისთვის თემაში არსებულ საკითხებზე.

სოფიო პაპინაშვილი, მაგისტრატურის სტუდენტი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი: – უკვე მეორედ ვმონაწილეობ თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტის სტუდენტურ კონფერენციაში. ეს მეხმარება სწორი და მეცნიერული აზროვნების ჩამოყალიბებაში. კონფერენციის შემდეგ უფრო მიზანსწრაფული ვხდები. კონფერენციაზე წარმოდგენილ თემებში საკითხები და პრობლემატიკა საინტერესოდ იყო გააზრებული, გამოვარჩევდი მოხსენებას „პეტრე ოცხელი და თანამედროვე ქართული სცენოგრაფია“.

თათია ბარბაქაძე, სტუდენტი, თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი: – ეს კონფერენცია ჩემთვის პირველი იყო, შესაბამისად დიდი გამოცდილება მივიღე ფართო აუდიტორიასთან გამოსვლის

და დისკუსიაში მონაწილეობისა, რაც მნიშვნელოვანია მომავალი კრიტიკოსისთვის. კონფერენციაზე მუშაობა დამეხმარა განათლების მიღების მხრივ და ჩემი სურვილი იქნება, რომ მსგავსი კონფერენციები, ჩვენს უნივერსიტეტში, წელიწადში ორჯერ ჩატარდეს.

თამარ გველუსიანი, სტუდენტი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი: – მე უკვე მეორედ ვმონაწილეობ ამ კონფერენციაში, წლევანდელი კონფერენცია, მსგავსად წინა წლებისა, კარგად ორგანიზებული იყო და გამოირჩეოდა მეგობრული გარემოთი. იგრძნობა განვითარება მომხსენებლების პრეზენტაბელურობაში. ასევე საინტერესო იყო წლევანდელი ნაშრომები. მომწონს კონფერენციის ფორმატი, – იგი ღიაა სხვა უნივერსიტეტების სტუდენტებისათვის. ასევე, მიმართულებებიც, სპეციალობების მხრივ, მრავალფეროვანია. ეს ჩემთვის მისაღებაა და უფრო საინტერესოს ხდის მას.

წლევანდელი სამეცნიერო კონფერენცია ჩემთვისაც პირველი იყო, რამაც მეცნიერული კვლევის საშუალება მომცა. საკუთარ თეორიულ ნაშრომს პირველად ვწერდი. სწორედ ამ კონფერენციის მეშვეობით მივიღე, ჩემი აზრით, გამოცდილება პროფესიული განვითარებისათვის, რაშიც ვგულისხმობ ფართო აუდიტორიასთან ურთიერთობას და კრიტიკული აზრის მოსმენას. ყოველივე ამის შემდეგ გამიჩნდა სურვილი – კვლავ მივიღო მონაწილეობა სამომავლოდ კონფერენციაში, რაც ერთგვარი საზომიც არის იმისა, თუ როგორ გვიღრმავდება და გვივითარდება პროფესიული მიდგომა კვლევის დროს.

ტექსტი – **ქათივან მაჯავარიანი**
ფოტოები – **როლანდ მენთეაშვილი**
ხელოვნებათმცოდნეობის სპეციალობის
II კურსის სტუდენტები

სანდრობა- სი რნარსა და ანაგასი

14 აპრილს, შოთა რუსთაველის სახელობის თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტის სტუდენტთა თვითმმართველობის ინიციატივით, სტუდენტთა და პედაგოგთა

მისი გმირულ-რომანტიკული თეატრის თანამოაზრეებისა თუ 30-იანი წლების მღელვარე ეპოქის შემოქმედთა პორტრეტები. მუზეუმში უხვადაა წარმოდგენილი რობერტ

ჯგუფი კახეთში გაემგზავრა, დიდი ქართველი რეჟისორის – სანდრო ახმეტელის დაბადების დღის აღსანიშნავად. პროექტის დირექტორი იყო სტუდენტთა თვითმმართველობის პრეზიდენტი თამუნა ძონენიძე.

სიღნაღის სახალხო თეატრში სანდრო ახმეტელზე გადაღებული, შემორჩენილი დოკუმენტური კადრები აჩვენეს. სტუდენტებმა წარმოადგინეს დრამატურგიის ფაკულტეტის II კურსის მაგისტრანტ ლილე შენგელიასა (პედ. ირაკლი სამსონაძე) და სარეჟისორო ფაკულტეტის III კურსის სტუდენტ გიორგი სულთანისვილის (პედ. ცოტნე ნაკაშიძე) მიერ მომზადებული დადგმა. იგი ემოციურად ასახავდა სანდრო ახმეტელის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის უმთავრეს მოვლენებს. წარმოდგენაში მონაწილეობდნენ სამსახიობო ფაკულტეტის სტუდენტები: მარიკა ხუნდაძე (I კურსი, პედ. ანდრო ენუქიძე), ნოდარ იაკობისვილი (I კურსი, პედ. ანდრო ენუქიძე), გიორგი ოქრუაშვილი (I კურსი, პედ. მაია გაჩეჩილაძე), თაკო სამნიძე (IV კურსი, პედ. სოსო ნემსაძე).

დღის მეორე ნახევარში სტუდენტებმა და პედაგოგებმა მოინახულეს სანდრო ახმეტელის სახლ-მუზეუმი, სადაც გამოფენილია რეჟისორის წინაპრების, ოჯახის წევრებისა და სანდრო ახმეტელის მეგობრების, კოლეგების,

სტურუასა და ალექსანდრე შალუტაშვილის ინიციატივითა და დახმარებით შექმნილი სანდრო ახმეტელის სახელოვანისპექტაკლების ორიგინალური მაკეტები და ფოტოები. აღსანიშნავია ისიც, რომ სანდრო ახმეტელის მუზეუმის ეზოში 2012 წლიდან განისვენებს სანდრო ახმეტელის შვილი – ჯიმშერ ახმეტელი (1917-2012).

თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტის საოპერატორო ფაკულტეტის სტუდენტებმა თორნიკე სეხნიაშვილმა და გიორგი მარგიშვილმა გადაიღეს სანდრო ახმეტელის ოჯახისნასახლარის შემორჩენილი ერთადერთი კედელი. გამოითქვა სურვილი, რომ ამ კედელზე დამაგრდეს დიდი ქართველი რეჟისორის ხსოვნისადმი მიძღვნილი მემორიალური დაფა. გარდა ამისა, სანდრო ახმეტელის ოჯახის ნასახლარზე მდებარე ანაგის საჯარო სკოლას, რომელიც ჯერ კიდევ კომუნისტურ ეპოქაში ატარებდა სანდრო ახმეტელის სახელს და შემდგომ პერიოდში მოეხსნა იგი, კვლავ აღუდგეს დიდი ქართველი რეჟისორის სახელწოდება.

სალამოს მიწურულს, სტუდენტებმა მუზეუმის ეზოში გაშალეს სახელდახელო სუფრა, მოილხინეს, იმხიარულეს, შემდეგ წარჩენებისაგან თავადვე დაასუფთავეს მიმდებარე ტერიტორია და წარმოაჩინეს უჩვეულოდ მაღალი შინაგანი კულტურა

◀ 6 გვ.

და ორგანიზატორული ნიჭი. დასასრულს, ახალგაზრდები ერთი წლით დაემშვიდობნენ 1979 წელს დაფუძნებულ, ამჟამად კრიტიკულ მდგომარეობში მყოფ, დიდი ქართველი რეჟისორის ამ ერთადერთ და უაღრესად მოკრძალებულ კერას, რომელიც ახალ რეალობაშიც ჯერ კიდევ უშედეგოდ ითხოვს ყურადღებასა და დახმარებას.

ბიორბი ცხიტიშვილი (საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტის ჰუმანიტარულ, სოციალურ მეცნიერებათა, ბიზნესისა და მართვის ფაკულტეტის დეკანი, პროფესორი):

– 14 აპრილის აღნიშვნა უშუალოდ სტუდენტთა თვითმმართველობის ინიციატივით იქნა ორგანიზებული. საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტს განზრახული აქვს კახეთში ყოველ წელს აღნიშნოს სანდრო ახმეტელის დღე. ამ თარიღისათვის სტუდენტები წარმოადგენენ მცირე ფორმის დადგმებს. შევეცდებით, გააქტიურდეს ყურადღება ამ დიდი შემოქმედის მშობლიური კუთხისადმი, დამყარდეს მჭიდრო კავშირი სანდრო ახმეტელის სახლ-მუზეუმთან და ხელი შევეწყონთ მის ღირსეულ ფუნქციონირებას.

ქართული თეატრის ისტორიაში სანდრო ახმეტელის სახელი ქართული თეატრის ოქროს

ხანასთანაა დაკავშირებული. სწორედ სანდრო ახმეტელმა შეძლო ქართული თეატრის გაყვანა საერთაშორისო არენაზე. მისი წარმოდგენებით აღტაცებაში მოვიდა მრავალი ავტორიტეტული უცხოელი კრიტიკოსი, მაგრამ 30-იან წლებში განვითარებული ტრაგიკული მოვლენების გამო, არაერთი საზღვარგარეთული მიწვევა დარჩა განუხორციელებელი.

სანდრო ახმეტელი თეატრის ისტორიაში ღირსეულად დამკვიდრდა როგორც უაღრესად თვითმყოფადი, პრინციპული პიროვნება და ასეთივე ორიგინალური, თამამი რეჟისორი. სწორედ მისი ხისტი ხასიათი იქცა მისივე დრამატული ხვედრის მთავარ ინსპირატორად. ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიისა და თავისუფალი საქართველოს 1918 წლის მოწვევის პარლამენტის წევრი სანდრო ახმეტელი, რუსთაველის თეატრში ამკვიდრებდა გმირულ-რომანტიკული თეატრის ესთეტიკას. იგი ესწრაფვოდა აღეზარდა თავისუფლებისათვის მებრძოლი მაყურებელი, აქტიური და შეუპოვარი საზოგადოება. სანდრო ახმეტელის მძაფრი სარეპერტუარო პოლიტიკა და ღირებულებები, ხშირად გამოწვევის ხასიათსაც იძენდა. ამ მხრივ საყოველთაოდ ცნობილია სანდრო ახმეტელის მიერ 1933 წელს დადგმული, მისი ერთ-ერთი საუკეთესო სპექტაკლის – ფ.

➤ 8 გვ.

„sandrooba- si RnaRsa da anagaSi

7 გვ.

შილერის პიესა „ყაჩაღების“ ქვესათაურით „ყაჩაღების წინააღმდეგ“ დასათაურების ფაქტი. ცნობილია ისიც, რომ ერთ-ერთ საშვიდნოემბრო დემონსტრაციის დღეს, რუსთაველის თეატრის დანიშნული სპექტაკლი რეჟისორმა უეცრად მოხსნა და მის მაგივრად პომპეზურად მოზიემ დემონსტრანტების თავზე აივნიდან უზარმაზარი აფიშა-სლოგანი „ყაჩაღების წინააღმდეგ“ გადმოფინა. დაუმორჩილებელი რეჟისორისა და დისიდენტის ამ ექსტრავაგანტური „კალამბურის“ „ნაკითხვა“ კი, ბუნებრივია, შეძლეს გასაბჭოებელი საქართველოს წითელი იდეოლოგიის „მამებმა“.

მურად ვაშაგიძე (სიღნაღის სახალხო თეატრის მმართველი):

— სიღნაღის სახალხო თეატრში თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტის წარმომადგენელთა სტუმრობა სანდრო ახმეტელის დაბადების დღის, 14 აპრილის აღსანიშნავად ჩვენთვისაც სიურპრიზი, ღირსშესანიშნავი და ორიგინალური აქცია იყო. ისევე როგორც თავად სანდრო ახმეტელი შემოიჭრა ქარიშხალივით ქართულ თეატრში და გახდა დიდი ეროვნული თეატრის ესთეტიკის ფუძემდებელი, ასეთივე ქარიშხლით შემოიჭრა ჩვენს პატარა თეატრში თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტის სტუდენტობაც. მათ გვაჩუქეს მშვენიერი, ამაღლებელი საღამო და დაგვაიმედეს რომ ეს ვიზიტი არ იქნება მხოლოდ ერთჯერადი აქცია. იმედიც გვაქვს, აღნიშნული შეხვედრა ჰპოვებს განვითარებას, მოიძებნება სახსრები შეკეთდეს სანდრო ახმეტელის სახელობის სახლ-მუზეუმი და მისი სახელობის დღის აღსანიშნავად გაფართოვდება ღონისძიებათა ფორმატიც.

თამარ ჭუთათელაძე (თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტის ქართული თეატრის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის მეცნიერთანამშრომელი):

— სანდრო ახმეტელის სახელოვანსპექტაკლს ფ. შილერის „ყაჩაღების წინააღმდეგ“ ანუ „ინ ტირანოსს“ („ყაჩაღები“) თავის ყველაზე ძლიერ თეატრალურ შთაბეჭდილებად მიიჩნევდა რეჟისორი გიგა ლორთქიფანიძე. იგი ყვებოდა, რომ მასზე გამაოგნებელი გავლენა მოახდინა 50-იანი წლების მიწურულს, სანდრო ახმეტელის რეაბილიტაციის შემდგომ განახლებულმა ამ სპექტაკლმა. ბატონი გიგა ხშირად იხსენებდა – „სპექტაკლის შემდეგ ღვარად მდიოდა ცრემლი, დიდხანს ვიდექი დარბაზში და მთელი ხმით გავყვიროდი: ხალხო, ეს რა დიდი რეჟისორი გვყოლია და

არ ვიცოდით!.. ამ დროს, ერთმა უფროსმა კოლეგამ შემაჩერა და მითხრა, – გიგა, ხომ ხედავ, რა რეაქცია გაქვს ამ სპექტაკლზე, რომელიც ს. ახმეტელის მიერ დადგმული სპექტაკლის მხოლოდ სუსტი აჩრდილია, ეხლა წარმოიდგინე, რა დაგემართებოდა ამ სპექტაკლის ორიგინალი რომ გენახაო!..“

ქართული თეატრის ისტორიაში სანდრო ახმეტელის მოღვაწეობის პერიოდი (კ. მარჯანიშვილთან ერთად) ისეთივე მასშტაბის შემოქმედებითი ძიებებისა და მიგნებების პიკია, როგორც რუსული თეატრისათვის ღირსშესანიშნავი და არანაკლებად ტრადიციული XX საუკუნის 20-30-იანი წლები.

თამარ ჭუთათელაძე,

ქართული თეატრის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი

haml eti

როგორი უნდა იყოს ჰამლეტი სცენაზე?
 ეს მარადიული კითხვაა, რომელსაც ყველა ეპოქა თავისებურად პასუხობს. უამრავი ნიგნი დაიწერა ჰამლეტზე, უამრავი კრიტიკა, უამრავმა მსახიობმა ითამაშა ეს როლი და ყველგან ჰამლეტი იყო თავისი ეპოქის სახე, სადაც საზოგადოება თავის თავს ხედავდა.

როგორ ვითამაშოთ ჰამლეტი დღეს?
 ეს არის პოლემიკური ჰამლეტი, რომელსაც მოსკოვის ვახტანგოვის თეატრში თამაშობს გორიუნოვი და დუდიკოვი – ლენინგრადში. ორივე მსახიობი თამაშობს ე. წ. ჰამლეტიზმის წინააღმდეგ, რომელიც არის დაუსრულებელი ბრძოლა „მინდა“ და „შემიძლია“-ს შორის, საქციელსა და აზროვნებას შორის, სიტყვასა და საქმეს შორის.

შექსპირი იკვლევდა ეჭვიანობის ფენომენს „ოტელოში“, სიყვარულს – „რომეო და ჯულიეტაში“, ამპარტავნობას – „მაკბეტში“, სულიერ ძალას – „რიჩარდში“, ხოლო წინააღმდეგობა „მინდა“ და „შემიძლიას“ შორის სწორედ „ჰამლეტში“ ვლინდება. ეს მნიშვნელოვანი და ჭკუის სასწავლებელი შედეგია. ჰამლეტში აღწერილი პრობლემა ხომ მათ თაობებს ახასიათებს და თითქოს კაცობრიობის დამახასიათებელი ნიშანია.

საჭიროა მნიშვნელოვანი პრობლემის გარკვევა. აი გმირი, რომელსაც თაობა თუ ხალხი ავალდებულებს რაღაცა მნიშვნელოვანს, მას კი არ შეუძლია, ან ჯერ დრო არ დამდგარა, ან გარემოებები უშლის ხელს, ან სულაც, რაღაც მტრული ძალა, რომლის გადალახვაც არ შეუძლია. აქ გმირმა შეიძლება სხვადასხვა გზა აირჩიოს. შეიძლება ჩამოუშვას ხელები: „ასე იყო და ამის მერეც ასე იქნება“, – ეს პესიმისტი ჰამლეტია. შეიძლება თქვას – „კი ასე იყო, მაგრამ ამის მერე ასე აღარ იქნება, არ შეიძლება იყოს“ და კვდება იმედით, – ეს უკვე სხვა ჰამლეტია.

შექსპირი სვამს მარადიულ კითხვას: „დავნებდეთ ბედს თუ შევებრძოლოთ მას?“ რომელია უმჯობესი, იცხოვრო მუხლებზე დამდგარმა თუ ფეხზე გამართული მოკვდე? ბოლოს და ბოლოს ხომ სიკვდილი ისედაც გარდუვალია, მაგრამ ერთგან სკეპტიციზმია, მეორეგან – ჭიდილი.

დღეს მაყურებელი იმიტომ არ მიდის „ჰამლეტის“ სანახავად, რომ მას ფსიქოლოგიური პრობლემები აინტერესებს. დღეს ეს აქტუალური არ არის, ეს წინასაუკუნეების ინტერესის სფერო იყო, რომელმაც ჩვენს ეპოქაში თავისი მნიშვნელობა დაკარგა. დღეს ჰამლეტი სიმბოლოა ბრძოლისა – უსამართლობის, არაადამიანობისა და სიცრუის წინააღმდეგ. ვინაიდან მას უყურებს ფაშიზმთან ომგამოვლილი საზოგადოება. სწორედ ეს არის შექსპირის გენიალობა, ის ერთ კონკრეტულ დროს ცხოვრობდა და მისმა შემოქმედებამ გამოძახილი ჰპოვა მთელ კაცობრიობაში დროისა და სივრცის საზღვრებს გარეშე. ჰამლეტმა ჩაიხედა მსოფლიოს სულში და დაინახა, რომ ჰერტრუდა ამ ქვეყნის ქალია, კლავდიუსი – ამ ქვეყნის კაცი, პოლონიუსი მორალია, ხოლო ოფელია – ამ ქვეყნის მსხვერპლი. ჰერტრუდა არ არის „დამნაშავე“, ის უბრალოდ ქალია, ხოლო კლავდიუსი, მასზე შეყვარებული კაცი, რომელიც განიცდის ძმის მკვლელობას. მამ ვინ არიან ისინი, ბოროტმოქმედები თუ ჩვეულებრივი ადამიანები? ეს საკითხი უნდა გადაწყვიტოს მსახიობმაც ჰამლეტთან მიმართებაში, სანამ იტყვის: „ყოფნა-არყოფნა, საკითხავი აი ეს არის“.

ჰამლეტში ჩვენ ვხედავთ კაცობრიობის სახეს მანამდეც და მას მერეც. ადამიანის მისწრაფება იყო იდეალური და სავსე წინააღმდეგობებით. ჰამლეტი ამბობს: „როგორი სამაგალითოა ადამიანი! როგორი კეთილშობილი ცნობიერებაა! როგორი შეუბღალავი შესაძლებლობები აქვს! როგორი მნიშვნელოვანი და ბრწყინვალეა წარმოსახვასა და მოძრაობაში! საქმეში ანგელოზის მსგავსია, შეგნებაში – ღმერთის! სამყაროს ფერია, ყველა ცოცხალის გვირგვინი“. ჰამლეტი ამას ამბობს აღტაცებითა და ნუხილით იმის გამო, რომ ეს მხოლოდ იდეალია, პოტენციაა, რომელიც მხოლოდ დევს ადამიანში. აღტაცებით იმიტომ, რომ ეს იდეალი რეალურად არსებობს. ჰამლეტი არის ამ მარადიული ოცნების გამომხატველი, ამიტომ თვითონაც მარადიული გახდა. ჰამლეტი გრძნობს

hamleti

◀ 9 გვ.

ისტორიის მსვლელობას, რომელსაც კულმინაციისთვის არ მიუღწევია. მასთან დაფებითაა დაკავშირებული მსოფლიო ლიტერატურის უამრავი გმირი. ჰამლეტს შეუძლია მოქმედება, მაგრამ თავს იკავებს. ის არ აპირებს კლავდიუსის მოკვლას, ჰერტრუდას დასჯას, ის არ ჩქარობს „აღადგინოს დროთა კავშირი“. ის ფიქრობს, ცდილობს, რაღაც შეცვალოს, მაგრამ უძლურია ბედისწერის წინაშე. სწორედ ეს პაუზა, ეს ფიქრია, რომელმაც უნდა გაშიფროს დროის მარადიულობა. ეს ირონიის „ირონიზებაა“, რომლის ფინალშიც კვდება ჰერტრუდა, ასევე კლავდიუსი, პოლონიუსი და ბოლოს თვით ჰამლეტიც, რომელიც მათ სიკვდილშია

დამნაშავე. ჰამლეტის ხედვა, ეს კაცობრიობის ხედვაა მომავლისა, რომელსაც ჩვენ ვქმნით. აი რუსეთში ჩამოვიდა ინგლისის დასი – შექსპირი, „ჰამლეტი“. მაყურებელი ინტერესით ელის ფარდის გახსნას. აინტერესებთ შექსპირის სამშობლოში როგორ ესმით, როგორ აღიქვამენ ჰამლეტს. ხომ შეიძლება ეს ძალიან შინაური და ცოტა მოსაწყენიც იყოს! პიტერ ბრუკის თეატრმა წარუშლელი შთაბეჭდილება დატოვა! მან დასაწყისშივე თქვა უარი შექსპირის წინაშე ლირიკულ აღტაცებაზე, როდესაც უკვდავ ფრაზებს წარმოსთქვამენ არა იმიტომ რომ ისინი გენიალურია, არამედ იმიტომ, რომ საქვეყნოდ ცნობილია. რეჟისორი გაურბის ყოფიერ ტრივიალობას, ოჯახურ-ოთახურ ინტიმს. აქცენტები გადატანილია ძირითადად, უკვდავ მონოლოგებზე, როგორიცაა „ყოფნა-არყოფნა“. არ ეძებენ ბალანსს უკიდურესობებს შორის, არ არის მოთხოვნა „ოქროს შუალედის“ პოვნისა. პიტერ ბრუკის პიესაში წინა პლანზეა ყველაფრის ორგანული სინთეზი, და

სწორედ აქ არის რეალური გენიალობა. მას არ გადაჰყავს ჰამლეტი ისტორიაში, ის 300 წლის წინ კი არ იყო, არამედ დღეს, ახლა. განა ისტორიები არ მეორდება? განა ჰამლეტი ასეთი ახლობელი არ არის თითოეული ჩვენგანისთვის, და თუ მან ვერ მოახერხა თავისი მისიის შესრულება, მოდი, ვცადოთ ჩვენ მისი საქმის გაგრძელება. ეს ხომ გენიალურია.

ბრუკი ისტორიას აშკარა პატივისცემით ეპყრობა, მაგრამ ყოველგვარი ზედმეტობისა და გაფეტიშების გარეშე. სცენაზე გმირები იქცევიან ზედმეტობის გარეშე, შეიმჩნევა ჩვეულებრივი ყოფითი ადამიანური ურთიერთობები, ჩაცმულობაც ყოველდღიურია, მხოლოდ

◀ 10 გვ

განსაკუთრებულ შემთხვევაში იცმევენ განსაკუთრებულად. მეფე აღტაცებულია იმით, რომ მეფეა და სურს სხვებიც აღტაცებულნი იყვნენ ამით. მოკლედ, ჩვეულებრივი ადამიანები არიან. თვით მოხუცი მეფე, ჰამლეტის მამის სული, სცენაზე გამოჩნდება ძველრაინდული ჩაცმულობით, მაგრამ მამლის ყივილისთანავე მორცხვად ააჩქარებს ნასვლას – წმინდა ადამიანური ნიუანსი.

შვილთან ლაპარაკის დროს კი არ მოძღვრავს – ასე და ასეო, როგორც მოჩვენებას ეკადრება, არამედ ადამიანურად ესაუბრება. ენერგიულად ცდილობს შვილის დარწმუნებას და ამ სცენის შემდეგ, როდესაც ჰერტრუდას საძინებელ ოთახში სახლის ხალათით

გამოცხადდება, ამას თითქოს მოელოდა კიდევ მაყურებელი.

სპექტაკლში დიალოგები მიდის სწრაფად, იმდენად სწრაფად, რომ ინგლისურის კარგად მცოდნეებსაც უჭირთ მოსმენა, სამაგიეროდ, მონოლოგებია ნელი ტექსტით, გარკვევით. სულ რომ არ იცოდენა, თუ შექსპირი გაქვს ნაკითხული, მიხვდები, რასაც ამბობენ, ესეც ორგანული სინთეზის ძიებაა.

როგორია თვითონ ჰამლეტი?

ის ერთადერთი პიროვნებაა, რომელსაც მიმართავს არა მამამისი, ან დედა, არა ოფელია ან ჰერცოგი, არამედ მაყურებელი. პატივისცემას იმსახურებს მისი შინაგანი წონასწორობა, მისი ღირსება, რომელსაც არასდროს კარგავს.

ნუცა კობაიძე

თეატრმცოდნეობის ფაკულტეტის
სტუდენტი

saqarTvel os SoTa rusTavel is Teatrisa da kinos saxel mwi fo universi teti acxadebs konkurss Semdegi akademi uri Tanamdebobebis dasakavebl ad:

**ჰუმანიტარულ, სოციალურ მეცნიერებათა, ბიზნესისა და მართვის
ფაკულტეტი:**

1. ხელოვნების მენეჯმენტი:

- ა) პროფესორის ერთი (1) ვაკანტური ადგილი;
- ბ) ასისტენტ-პროფესორის ერთი (1) ვაკანტური ადგილი;

2. მასობრივი კომუნიკაცია (ტელე-რადიო ჟურნალისტიკა):

- ა) ასისტენტ-პროფესორის ერთი (1) ვაკანტური ადგილი;

კონკურსი ცხადდება 2014 წლის 2 აპრილიდან.

**კანდიდატების რეგისტრაცია (საბუთების მიღება) დაიწყება 2014 წლის 8 მაისს და
გაგრძელდება 2014 წლის 30 მაისის ჩათვლით.**

კონკურსის შედეგები გამოქვეყნდება საბუთების მიღების დასრულებიდან არა უგვიანეს ერთი თვისა.

საკონტაქტო ინფორმაცია

მის: რუსთაველის გამზირი 19, 0108 თბილისი, საქართველო.

ტელ: + 995 32 2999-411

ფაქსი: + 995 32 2990-579

დადგენილება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოში მისი
გაცნობიდან 1 თვის ვადაში, შემდეგ მისამართზე: თბილისი, დავით აღმაშენებლის ხეივანი
მე-12 კმ. №6.

*მიმდგრებული ფაილები: დანართი 1, დანართი 2. იხ: www.tafu.edu.ge

სყუდუნებას სუფი

siyvarul i yvel a-feria

ნამი წუთს, საათი დღეს, კვირა თვეს, წელი წელს მისდევდა. მხოლოდ შენ ხარ გაჩერებული.

დუმხარ.

შენი უთქმელობით მხოლოდ ერთ ფერს ვხედავ – ნაცრისფერს. მზეც ნაცრისფერია, გაზაფხულიც. თოვლიც. ადამიანებიც. ყველაფერი.

მთელი ქალაქი შემოვიარე ფერადი საღებავების ძიებაში, მაგრამ მხოლოდ ერთი ფერი იყიდება – ნაცრისფერი.

ნუთუ ყველა დუმს?!

ეჭვს ხელჩაკიდებული წყვილი მიქარვებს, მაგრამ ნაცრისფერები რატომ აცვიათ?

თუ კარგად მახსოვს, უფრო მუქი ფერი იყო მოდაში, მაგრამ როგორია ეს მუქი ფერი?

აი ისეთი... მმმმ... მმმ... ვერ ვიხსენებ!

მეგობრები მიხსნიან ფერების სახელებს, მაგრამ მაინც ნაცრისფერი მესმის. ნუთუ ყურიც მხოლოდ ამ ფერს აღიქვამს?

უამრავ ნივთს და ფანქარს მაჩვენებენ, მაგრამ ყველა ერთი ფერისაა.

მგონი, გავგიჟდი! ფერები მინდა!!!!!!!

- მივდივარ!
- სად? – მეკითხება მეგობარი.
- იქ სადაც, მხოლოდ ნაცრისფერია.
- სად?
- ზღვაზე.
- ზღვა ხომ ***** ?
- ჰო, ზღვაც ნაცრისფერია და ქვებიც.
- ქვები კი, მაგრამ ზღვა ***** .
- რატომ მისწორებ? მეც მაგას არ ვამბობ?
- კარგი! კარგი! იქ რა უნდა ქნა?
- ჩემ ფერთან მივდივარ და მეკითხები კიდეც?
- ჩხუბის ხასიათზე შენ ხარ თუ მე?
- ნავედი რა.
- მიდი, მიდი.

ნაცრისფერი მზე ნაცრისფერ ზღვაში ჩადიოდა. ქვიშას მუჭით ხარბად დავენაფე და ჰაერში ავყარე. ხმაურით დავდიოდი. ასე თამაშ-კისკისით დავივინყე ცოტა ხნით სხვა ფერები. უცებ ვილაცამ დამიძახა. მივიხედე. თვალებიდან ბურუსი გადამეყარა და დავინახე, რომ წითელი კედი, ამავე შეფერილობის კუბოკრული პერანგი და შავი მარვალი ეცვა.

ლამზირა მელაძე

სტუდენტი